

Sygn. akt II Ca 684/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Violetta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

przeciwko T. R. (1), T. R. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie

z dnia 19 marca 2013r., sygn. akt III C upr 1361/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie do ponownego rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 marca 2013 r., sygn. akt III C 1361/12 upr. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanych T. R. (2) i T. R. (1) solidarnie na rzecz powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 16.513,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia zapłaty (punkt I), oddalił pozew w pozostałej części (punkt II), zasądził od pozwanych na rzecz powódki Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 2.717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III) oraz przyznał radcy prawnemu A. L. - pełnomocnikowi z urzędu kwotę 2.400 zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług obowiązujących w dniu orzekania tytułem nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (punkt IV).

Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

T. R. (2) jako członek spółdzielni, Protokołem Zdawczo-Odbiorczym z dnia 24 grudnia 1991 r. przyjął do użytkowania od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. lokal mieszkalny numer (...), położony przy ul. (...) w S., gdzie zamieszkał wraz z rodziną. Z tego tytułu, na podstawie Statutu Spółdzielni obowiązany jest do uiszczania opłat za użytkowanie lokalu. Od 2006 r. pozwani zaprzestali regularnego wnoszenia opłat za użytkowanie lokalu na rzecz spółdzielni. Ostatnią wpłatę uiszcili w 2009 r. w kwocie 4 500 zł. W grudniu 2009 r. w mieszkaniach znajdujących się w budynku przy ul. (...) dokonano wymiany istniejących wodomierzy na nowe typu domacqua m radio, które pozwalają na odczyty radiowe bez konieczności fizycznego dokonywania odczytów. W związku z powstaniem zaległości z tytułu opłat za mieszkanie

Zarząd Spółdzielni zwracał się pismami do pozwanego T. R. (2) o uregulowanie należności, informując o wysokości zadłużenia. Została także wyrażona zgoda przez Spółdzielnię na zamianę mieszkania pozwanych na mniejsze w zamian za spłatę zadłużenia pozwanych w Spółdzielni. Pozwani pomimo wezwań nie uregulowali zaległych należności

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd pierwszej instancji powołując przepis art. 4 § 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych uznał powództwo za uzasadnione. Sąd Rejonowy podniósł, iż pozwana T. R. (1) przyznała fakt zalegania z uiszczaniem opłat w spornym okresie twierdząc, że zaległości powstały bez jej winy. Sąd dodał, iż w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani zakwestionowali powództwo w części stanowiącej kwotę 8.000 zł nie przedstawiając żadnych okoliczności, z czego kwota ta wynika. Głównym zarzutem pozwanych podnoszonym w procesie było nieprawidłowe działanie wodomierzy, które zawyżały zdaniem pozwanych zużycie wody i związane z tym rozliczenia za wodę. W ocenie Sądu pierwszej instancji pozwani nie wykazali jednak aby kiedykolwiek zgłaszali do Spółdzielni swoje wątpliwości w tym zakresie. Sąd zwrócił uwagę, iż pozwana T. R. (1) twierdziła wprawdzie, że zgłaszała ustnie nieprawidłowości, jednakże nie potrafiła sprecyzować komu i kiedy. Sąd Rejonowy wskazał, iż przedstawione przez powódkę dokumenty dotyczące wymienionych w 2009 r. wodomierzy radiowych pozwalają natomiast na uznanie, że wodomierze te działają prawidłowo zaś odczyty dokonywane przez specjalistyczną firmę pozwalają na kontrolowanie comiesięcznego zużycia wody przez mieszkańców i na bieżącą reakcję przez zarząd spółdzielni w razie wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości. Sąd Rejonowy dał wiarę twierdzeniom powódki oraz dokumentom złożonym przez nią w tym zakresie i pominął wniosek dowodowy strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu metrologii na okoliczność stanu technicznego wodomierzy zamontowanych w mieszkaniu pozwanych. Według Sądu pierwszej instancji, zużycie wody jest indywidualną sprawą mieszkańców i wpływ na jej ilość ma zarówno samo używanie wody przy codziennych czynnościach higienicznych i żywieniowych jak i stan urządzeń znajdujących się w mieszkaniu. Sąd nadmienił, iż z analizy dokumentów przedstawionych przez powódkę, tj. zestawień zużycia wody przez mieszkańców budynku, w którym mieszkają pozwani, wynika, że ich zużycie wody i naliczenie opłat z tym zużyciem związane, mieści się w średnich granicach zużycia wody w stosunku do innych mieszkańców. Sąd Rejonowy zaznaczył, iż pozostałe składniki opłat eksploatacyjnych, wynikające z przepisów prawa spółdzielczego oraz wewnętrznych aktów spółdzielni zostały przez powódkę przedstawione czytelnie, zarówno co do wysokości jak i co do sposobu ich ustalania a zatem zarzut pozwanych o niewykazaniu roszczenia powoda co wysokości okazał się nietrafiony.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Sąd przyznał także pełnomocnikowi pozwanego T. R. (2) kwotę 2.400 zł powiększoną o stawkę VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z wyrokiem tym nie zgodzili się pozwani, którzy w apelacjach o tożsamej treści zaskarżyli wyrok w całości i wnieśli o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na ich rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Apelujący zarzucili wyrokowi naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż strona powodowa wykazała wysokość dochodzonej kwoty pomimo braku podstaw do takiego stwierdzenia oraz naruszenie przepisów postępowania tj. art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. mające wpływ na wynik sprawy poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu metrologicznych przyrządów pomiarowych, kontroli metrologicznej na okoliczność stanu technicznego wodomierzy zamontowanych w mieszkaniu pozwanego. W uzasadnieniu skarżący wskazali, iż w ich ocenie pozew w niniejszej sprawie winien zostać oddalony z uwagi na niewykazanie przez powódkę wysokości dochodzonej należności. Apelujący stwierdzili, iż z dokumentów przedłożonych przez powódkę wynika, że w okresie objętym pozewem dochodziło wielokrotnie do zmian stawek opłat zależnych od spółdzielni. Do pozwu nie dołączono jednak uchwał uprawnionego organu w zakresie ustalania stawek opłat na pokrycie kosztów zależnych od spółdzielni (odpis na fundusz remontowy, opłata eksploatacyjna). Skarżący podnieśli, iż powódka celem wykazania wysokości tych opłat przedłożyła uchwały Rady Nadzorczej, jednakże z treści statutu powódki wynika, iż Rada Nadzorcza nie była uprawniona do podejmowania uchwał w zakresie ustalania stawek opłat na pokrycie kosztów zależnych od spółdzielni (odpis na fundusz remontowy, opłata eksploatacyjna). Zdaniem apelujących, brak zapisu statutowego i ustawowego o przyznaniu Radzie Nadzorczej takiej kompetencji powoduje, iż uchwały w tym zakresie mógł podejmować jedynie Zarząd spółdzielni. Skarżący nadmieniili,

iż mimo podniesienia tych kwestii na rozprawie, Sąd pierwszej instancji w pisemnych motywach wyroku w ogóle nie odniósł się do tego zarzutu. Apelujący dodali, iż zakwestionowali także wysokość i sposób obliczania opłat na pokrycie kosztów niezależnych od spółdzielni, w tym przede wszystkim opłat za wodę. Konsekwentnie wskazywali przy tym, że wykazywane przez spółdzielnię zużycie wody jest w istotny sposób zawyżone, co może być skutkiem stanu technicznego wodomierzy i w związku z tym wnieśli o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu metrologicznych przyrządów pomiarowych, kontroli metrologicznej na okoliczność stanu technicznego wodomierzy zamontowanych w mieszkaniu pozwanego. Według apelujących ich wątpliwości co do stanu technicznego wodomierzy są uzasadnione, gdyż jak wynika z dołączonych do pozwu odczytów wodomierzy wykazywane przez Spółdzielnię zużycie wody jest u nich dwukrotnie większe od zużycia wykazywanego w innych mieszkaniach zamieszkałych przez większą liczbę osób, w tym np. mieszkanie nr (...) gdzie zamieszkuje 5 osób, w tym troje małych dzieci oraz mieszkanie nr (...) gdzie zamieszkują 4 osoby. Skarżący nadmienili, iż z ich obliczeń wynika, że Spółdzielnia przypisuje im zużycie wody w wysokości 200 m³ rocznie oraz dodali, iż opłaty za wodę wynoszą 200 zł miesięcznie zaliczkowo plus kwoty wynikające z korekt. Wobec powyższego apelujący uznali, iż Sąd ustalając jako prawidłowy stan techniczny wodomierzy naruszył art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. poprzez poczynienie ustalenia wymagającego wiadomości specjalnych z pominięciem opinii biegłego.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie obu apelacji i zasądzenie od pozwanych solidarnie na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje pozwanych należało uwzględnić.

W ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki uzasadniające wydanie orzeczenia kasatoryjnego. Stosownie bowiem do treści przepisu art. 386 § 4 k.p.c., poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 powołanego przepisu Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Jak wynika z akt sprawy, pozwani w toku postępowania podnosili, iż opłaty za wodę którymi obciąża ich powódka są zawyżone i że jest to wynikiem wadliwości zamontowanych w ich mieszkaniu wodomierzy. Z tych względów wnosili o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu metrologii na okoliczność prawidłowości pracy znajdujących się w mieszkaniu apelujących wodomierzy. Sąd pierwszej instancji takiego dowodu nie przeprowadził, uznając za wystarczające do wykazania prawidłowości pracy wodomierzy dokumenty w postaci między innymi atestu higienicznego oraz specyfikacji zamontowanych w mieszkaniu skarżących wodomierzy. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy w sposób błędny przyjął, iż w przedmiotowej sprawie nie jest konieczne dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. W szczególności należy zauważyć, iż na podstawie dokumentów dotyczących ogólnie wodomierzy jakie montowała powódka w mieszkaniach znajdujących się w jej zasobach nie sposób wyprowadzić wniosku, iż także u apelujących urządzenia te pracują prawidłowo. Takie ustalenia niewątpliwie wymagają wiadomości specjalnych, którymi Sąd pierwszej instancji niewątpliwie nie dysponował. Sąd Rejonowy nie był także władny do uczynienia samoistną przesłanką oceny samego zużycia wody przez pozwanych w porównaniu do innych mieszkańców budynku zajmowanego przez skarżących. Na podkreślenie zasługuje przy tym okoliczność, iż nieprawidłową ich zdaniem pracę wodomierzy apelujący zgłaszali wcześniej i w toku niniejszego postępowania. W takiej sytuacji Sąd pierwszej instancji winien był w sposób należyty rozważyć, czy zachodzi w przedmiotowej sprawie podstawa do zastosowania w niej przepisu art. 505⁷ k.p.c., w myśl którego, jeżeli sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów niniejszego działu. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż tego typu kwestie mogą wymagać wiadomości specjalnych, w zależności od pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd drugiej instancji zwraca przy tym uwagę, iż argumentacja podniesiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie pozwala podzielić stanowiska Sądu Rejonowego, że dowód z opinii biegłego byłby w sprawie nieuzasadniony. Jak już bowiem wskazano powyżej, sama treść dokumentów dotyczących wodomierzy nie pozwala na przyjęcie, iż w każdym mieszkaniu, w którym zostały zamontowane a więc także w mieszkaniu skarżących, działają one

w pełni prawidłowo. Z doświadczenia życiowego wynika bowiem, że urządzenia techniczne a więc także przedmiotowe wodomierze mogą posiadać wady fabryczne, bądź uszkodzenia wynikające choćby z nieprawidłowego montażu. Samo zatem dopuszczenie wodomierzy do użytkowania nie daje podstaw do przyjęcia ich prawidłowej pracy, w szczególności wobec okoliczności niniejszej sprawy, a mianowicie zgłaszania przez pozwanych wadliwego ich funkcjonowania. Nie ulega zaś wątpliwości, iż Sąd Rejonowy nie posiada stosownych informacji w tym zakresie, wobec czego uzasadnione było w niniejszej sprawie skorzystanie z wiadomości specjalnych, jakie posiada biegły z zakresu metrologii. Podobnie ma się sprawa z kwestią porównania zużycia wody w innych mieszkaniach w tym samym budynku. Tu również apelujący kwestionowali przyjęcie Sądu pierwszej instancji, iż zużycia te są przybliżone i mieszczą się w średnich granicach. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż także w tym zakresie Sąd pierwszej instancji nie dysponuje stosownymi wiadomościami pozwalającymi na dokonanie wszechstronnej analizy porównawczej. Zatem również i w tej kwestii, w pełni uzasadnione było powołanie odpowiedniego biegłego.

W ocenie Sądu Odwoławczego niewyjaśnienie przez Sąd Rejonowy powyższych kwestii prowadzi do wniosku, iż nie została w przedmiotowej sprawie rozpoznana istota sprawy, gdyż zakwestionowanie prawidłowości pracy wodomierzy prowadzi bezpośrednio do zakwestionowania wykazania wysokości dochodzonego roszczenia. Gdyby bowiem okazało się, że wodomierze znajdujące się u skarżących istotnie nie pracują w sposób prawidłowy, mogłoby to prowadzić do wniosku, iż roszczenie powódki w określonej w pozwie kwocie nie zostało wykazane. Skoro zatem Sąd pierwszej instancji tej kwestii nie wyjaśnił w sposób należyty, zaskarżone orzeczenie należało uchylić i przekazać do ponownego rozpoznania. Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy winien dopuścić dowód z opinii biegłego zgodnie z wnioskiem strony pozwanej w ramach rozpoznania sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, po uprzednim wyjaśnieniu wskazanych wyżej kwestii związanych z prawidłowością funkcjonowania wodomierzy w mieszkaniu pozwanych i jej wpływem na wysokość opłat z tytułu zużytej wody.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹² § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji. W przedmiocie kosztów instancji odwoławczej orzeczono na podstawie przepisu art. 108 § 2 k.p.c.